

Lawrence E. Joseph
APOCALIPSA 2012

LAWRENCE E. JOSEPH s-a născut la 7 februarie 1954 în Danbury, Connecticut. A studiat la Universitatea Brown din Rhode Island, între 1970 și 1974, și la Universitatea California din San Diego, între 1975 și 1977, unde a fost și asistent universitar la Catedra de literatură. A scris numeroase articole pe probleme științifice, de mediu, de politică și de afaceri pentru publicații precum *New York Times*, *Salon* și *Audubon*. În prezent este președintele consiliului de administrație al Aerospace Consulting Corporation din Albuquerque, New Mexico. Printre lucrările sale se numără *Strawberry Fields Forever: John Lennon Remembered* (1980, co-autor), *American Lifestyles for the 1980's* (1981), *Amerika* (1987, co-autor), *Gaia: The Growth of an Idea* (1990), *Common Sense: Why It's No Longer Common* (1994).

LAWRENCE E. JOSEPH

APOCALIPSA
2012

Traducere din limba engleză
ADRIANA BĂDESCU

NEMIRA

MULȚUMIRI

Deoarece această carte tratează posibilitatea ca viața așa cum o știm astăzi să sufere transformări radicale în viitorul foarte apropiat, ar fi o negliobie din partea mea dacă nu i-aș acorda atenția cuvenită Aceluia care ne-a dăruit tot ce avem mai de preț. Indiferent dacă Acela este Dumnezeu, așa cum cred eu, sau Geea, Big-Bang ori o cu totul altă entitate sau un concept oarecare, îi mulțumesc pentru toate bucuriile, fericirea, mândria, minunile și dragostea din viața mea. Și îi mulțumesc, de asemenea, pentru lucrurile nedorite. Experiența este mai bună decât nimicnicia.

Mulți sunt cei care m-au ajutat să scriu cartea de față și care merită astfel recunoștința mea. Carlos și Gerardo Barrios, șamani mayași din Guatemala, mi-au împărtășit din înțelepciunea și cunoașterea lor și mi-au deschis numeroase uși. Le mulțumesc, de asemenea, celor de la Institutul Saq Be din Santa Fe, New Mexico, datorită cărora i-am putut cunoaște pe frații Barrios. Anne Stander din Johannesburg, Africa de Sud, mi-a lărgit câmpul de percepție și mi-a devenit o bună prietenă.

La Akademgorodok, în Siberia, Alexei Dmitriev m-a familiarizat cu mediul interstelar. Aleksandr Trofimov de la Institutul Internațional de Cercetare Științifică în Antropoecologie Cosmică m-a ajutat să înțeleg timpul ca fiind, în parte, flux energetic, în parte, dimensiune. Îi mulțumesc, deopotrivă, Olgăi Lukașenko, excelenta interpretă care m-a îndrumat în câteva situații dificile.

Deși nu am colaborat cu ei la scrierea acestei cărți, James Lovelock, din Cornwall, Anglia, și Lynn Margulis din Amherst, Massachusetts, au fost pentru mine o sursă de inspirație. David A. Weiss de la Packaged Facts Inc. din New York City m-a învățat extrem de multe despre administrarea datelor. Nu știu cui ar trebui să-i mulțumesc pentru internet, dar fără el cartea de față n-ar fi putut prinde formă.

John și Andrea, Scott și Terry, Chris, Brent, Jack, Jay, Larry și Marilyn, Ed și Carol, Mitch, Frances și Hans Eric sunt persoane remarcabile. Hail, Mirabitos! Susan și ai ei sunt o binecuvântare pentru familia mea. Arthur și Jessica la fel. Erica, absolut. Dr. Jon, Jason și Jose sunt noii mei prieteni extraordinari. Sherry, nimeni nu-i ca tine!

O nesfârșită recunoștință i se cuvine mamei mele, Yvonne Joseph, care a știut mereu să mă încurajeze. Mama ei, Hasiba Shehab Haddad, mi-a depănat poveștile de familie care au conferit vieții mele context și direcție. Tată, încă simt căldura inimii tale!

Andrew Stuart, agentul meu literar, are instincte excelente, o atitudine corectă și curaj neștirbit.

Amy Hertz, redactorul și editorul acestei cărți, este o persoană extraordinară. Fiecare comentariu al ei mi-a îmbogățit cartea, iar comentariile au fost multe la număr,

de la admonestări riguroase referitoare la gramatică, sintaxă și claritatea exprimării până la sfatul amabil de a „striga din toți rărunchii, după care să plângi copios“, ultima parte a recomandării fiind un fapt rareori întâlnit la băieții din Brooklyn. Amy, ești unică! Colaborarea cu tine a fost o experiență de neuitat.

INTRODUCERE

În prima zi a cursului destinat scriitorilor în devenire, profesorul ne-a spus că arta de a scrie presupune să jonglezi cu emoțiile – să le portretizezi, să le susciți, să le dezvălui, să le redai cu sinceritate. Eu am ridicat două degete și am bâiguit ceva în sensul că, după părerea mea, emoțiile nu-s decât un detaliu și că lucrul cu adevărat important e altul – dacă rămâne cineva în viață pentru a mai putea avea vreo emoție sau nu. Fericire, tristețe, mânie, timiditate, profunde sau superficiale, împărtășite cu cineva drag ori clocotind în suflet – toate-s foarte interesante, dar de o importanță redusă în comparație cu, să zicem, eventualitatea de a fi otrăvit mortal sau prăjit la foc iute.

Așa se face că, atunci când am auzit pentru prima dată că lumea s-ar putea sfârși în anul 2012, am preluat ideea fără nici o ezitare. Da, numai că nici un ins cu capul pe umeri nu crede că vine cu adevărat sfârșitul lumii. Asta-i una dintre acele nerozii pe care, de obicei, le susțin oamenii care împart pe stradă broșurile cu multe semne de exclamare în text. Teoretic, firește, lumea trebuie să explodeze, să înghețe, să se sfărâme – să piară într-un fel sau altul într-o zi, dar ziua

aceea o să fie cândva, peste miliarde și miliarde de ani, nu-i așa? Și cine știe, poate că până atunci ne vom fi mutat pe o altă planetă ori vom fi inventat un antidot pentru trecerea timpului. Dar din punct de vedere practic, imposibila idee a sfârșitului lumii este folosită în general pentru a pune lucrurile într-o perspectivă corectă – de pildă „doar n-o veni sfârșitul lumii dacă nu-ți vei lua azi pantalonii de la spălătorie“.

Există o serie nesfârșită de scenarii ale sfârșitului, de la butonul roșu apăsat de vreun Hitler/bin Laden/Pol Pot la un asteroid mare cât Everestul strivind Pământul ca pe un măr sau la Dumnezeu Atotputernicul zicând că i-a fost deja de-ajuns. Dar nu e nevoie ca planeta să se dezintegreze sau ca toți locuitorii ei să piară pentru ca lumea să ia sfârșit – ori pe aproape. Dacă civilizația așa cum o cunoaștem astăzi, această magnifică entitate socială, politică și culturală în plin avânt, ar fi afectată într-o asemenea măsură încât evoluția să-i fie stopată, dacă relațiile firești dintre națiuni ar fi întrerupte, dacă un procent considerabil al populației ar muri, iar pe supraviețuitori i-ar aștepta un viitor de groază – tot ar fi suficient.

De la începutul anilor 1990 m-am implicat în activitățile unei companii care și-a propus să salveze lumea de pericolul autootrăvirii. Aerospace Consulting Corporation (AC2), al cărei președinte sunt în prezent, a cerșit, a împrumutat și a stors din piatră seacă circa 10 milioane de dolari pentru a construi Dezintegratorul Plasmatic Vulcan – patent USA # 7026570 B2 – un cuptor portabil de ultrânnaltă temperatură menit să distrugă complet reziduurile de mare toxicitate, printre care – dar nu numai – armele chimice și biologice letale care nu pot fi altfel anihilate. Când va fi

gata, Vulcan va consta într-un tub lung de cincizeci de metri cu un braț robotic la un capăt. Brațul va putea prinde un recipient de 200 litri cu reziduuri periculoase nenucleare, îi va testa conținutul pentru a pregăti condițiile necesare, îl va îndesa în tub, iar acesta se va încălzi până la 10 000 de grade Celsius și va aneantiza recipientul cu tot cu ce-i în el: gata cu reziduurile toxice.

Spațiul destinat birourilor a fost totdeauna mai mult decât suficient în Laboratorul de Aspiratie Toxicologică din cadrul Bazei Aeriene Kirtland din Albuquerque, New Mexico. Aproape pe gratis, compania noastră și-a înjghebat acolo un sediu frumușel, cu nelipsita cafenea alături, în clădirea aflată dincolo de cuștile cu cei o sută de câini identici. Ce-i drept, naveta este un chin. După ce treci de diverse puncte de securitate, trebuie să ocolești pe după Centrul de Testare a Pulsului Electromagnetic (EMP) – o uriașă platformă din lemn fără un singur cui sau șurub metalic, pe care cei de acolo așază, să zicem, un jumbo jet 747 special ecranat și-l bombardează cu radiație electromagnetică, pentru a vedea dacă instrumentele de bord rezistă sau nu. La rând vine apoi Laboratorul de Topire cu Laser; nimeni n-a vrut vreodată să-mi spună și mie ce topesc acolo. După el urmează kilometri întregi de silozuri cu rachete balistice intercontinentale (RBI), săpate în coasta dealurilor. Tentația de a trece pe lângă ele în viteză trebuie refuzată, fiindcă zona aceasta a bazei este supusă unui consemn strict: conducătorul oricărui vehicul care încalcă limita de viteză de 45 de kilometri pe oră sau orice altă regulă de circulație este împușcat.

În decursul ultimilor cinci ani am primit o considerabilă susținere morală și materială din partea Bazei Aeriene Kirtland, aflată în subordinea Departamentului Apărării, și a Laboratoarelor Naționale Sandia, instituție a Departamentului Energiei ce răspunde, printre altele, de construirea și întreținerea tuturor focoarelor nucleare din Statele Unite ale Americii.

Și fiindcă tot a venit vorba, nici AC2, Baza Aeriană Kirtland, Laboratoarele Sandia și nici vreunul dintre angajații sau colaboratorii lor nu și-au exprimat poziția cu privire la previziunile despre anul 2012.

Dar nu avem nevoie de previziuni sumbre privind Apocalipsa 2012 ca să ne treacă fiorii la gândul tuturor chestiilor bizare pe care le-am inventat și care ar putea distruge Pământul. În lumea întreagă există suficiente arme biochimice – de la paralizanta și mortală iperită, rămasă din Primul Război Mondial, la antrax, sarin și diverse alte substanțe secrete – pentru a-i da de lucru lui Vulcan timp de mulți ani de acum înainte. Iar vestea rea – sau bună – este aceea că, în viitor, vom avea de incinerat chestii mult mai toxice, dacă este să-i credem pe cei ce împărtășesc temerile exprimate de Stephen Hawking, care este de părere că omenirea se va autodistruge ca urmare a utilizării greșite a armelor biologice.

„Nu cred că specia umană va supraviețui dincolo de mileniul următor, dacă nu cumva ne vom muta în spațiul cosmic. Prea multe sunt riscurile ce pândesc viața pe o singură

planetă⁴¹, a declarat Hawking într-un interviu acordat publicației britanice *Daily Telegraph*. Hawking, profesor Lucas de matematici la Universitatea Cambridge, a afirmat că amenințarea nu vine atât din partea unui holocaust nuclear de tipul războiului rece, cât mai degrabă dintr-o direcție mai insidioasă. „Pe termen lung, mai mult mă îngrijorează biologia. Armele nucleare presupun uzine mari, dar ingineria genetică nu are nevoie decât de un mic laborator.“

Ce soi de ciumă ticăloasă vor aduce pe lume capsomanii manipulatori de gene? Poate că vor încerca să „îmbunătățească“ tot ce are natura mai rău de oferit. Unele dintre cele mai recente filamente de superbacterii, spre exemplu, conțin o enzimă numită VIM-2, care descompune antibioticele.² Manipularea genetică a acestei enzime i-ar putea oferi superorganismului rezultat un avantaj la start atât de mare, încât antibioticele nu l-ar mai prinde niciodată din urmă. Ori poate că sociopații manipulatori ai genelor vor crea „prioboți“. Accentuând deja formidabila capacitate de replicare a prionilor, aceste noi proteine prădătoare ne-ar putea terciui creierul ca urmare a bolii Creutzfeldt-Jakob, cunoscută mai bine ca boala vacii nebune. Prioboții ar putea declanșa, de asemenea, o epidemie de kuru – o tulburare cerebrală în urma căreia câțiva canibali au murit în icnete de răs. Cum vi se pare asta în chip de ultim hohot vesel al unui geniu nebun?

Chiar dacă i-am prinde pe acești răufăcători înainte de a distruge cu adevărat ceva, otrăvurile pe care le vor fi născocit vor trebui anihilate. Însă nu există nici un cuptor suficient de fierbinte pentru a incinera asemenea substanțe fără a lăsa în urmă reziduuri toxice. Iată deci nișa de piață

pe care speră Vulcan să o umple. Și, la urma urmei, poate chiar ar salva Pământul. Sigur, cu condiția să nu explodeze înainte. Dat fiind că va trebui să fie cel mai fierbinte cuptor de pe glob și îl vom umple-ochi cu reziduuri mortale, va trebui să ne luăm toate măsurile de precauție pentru ca dispozitivul să fie sigur și stabil. Tehnologia de înmagazinare a plamei, pe care se bazează Vulcan, are aplicații potențiale ca propulsor al rachetelor. Simplist spus, e suficient să îndepărtezi un capăt al tubului de înmagazinare și, gata, racheta și-a luat zborul. Atunci când i se dă comanda, preferabil.

DEZINTEGRAREA ATOMULUI

Exploatarea unui dispozitiv precum Vulcan necesită un consum de energie electrică echivalent cu cel care ar alimenta circa 25 de locuințe standard, cu câte trei dormitoare, sau 200 de apartamente din Park Slope, Brooklyn, unde eu și Victor Simuoli intenționăm să construim dezintegratorul nostru de atomi cu ocazia festivalului anual de științe al liceelor. Comisia pentru Energie Atomică ne-a trimis cu amabilitate planurile pentru un accelerator liniar – o mașinărie care propulsează particule subatomice de la capete spre centru, unde acestea se ciocnesc unele cu altele la viteze extraordinare. Văzând cât de complicate sunt planurile și înțelegând că punând în funcțiune acceleratorul am fi șters probabil de pe fața Pământului întregul cartier, îmi amintesc că, de comun acord cu Victor, ne-am mulțumit să confecționăm un receptor radio cu cristale dintr-o veche cutie de trabucuri.

Poate că n-am fi renunțat atât de ușor dacă am fi știut că există posibilitatea ca acceleratorul nostru să creeze o minusculă gaură neagră care să înghită în cele din urmă lumea întreagă. Nu, nu eram mânați de porniri pre-Columbine*, dar adolescenți fără minte fiind, n-am fi putut rezista tentației de a dezlănțui forțe de amploarea celor vehiculate în serialul TV *Star Trek*.

Deși dispozitivul nostru ar fi fost prea mic pentru a fabrica o gaură neagră în țesătura spațio-temporală, nu același lucru poate fi spus despre superacceleratorul botezat LHC, de la *large hadron collider*, un inel cu circumferința de 27 de kilometri aflat la granița dintre Elveția și Franța. Când va fi pus în funcțiune, în 2007**, acceleratorul va opera cu energii de 14 trilioane de electron-volți. Pentru a înțelege, să spunem că un trilion de electron-volți este ceva similar cu energia utilizată de un țânțar pentru a zbura. Remarcabil în privința LHC este faptul că își va concentra fluxul energetic într-un spațiu egal cu o trilionime din mărimea aceluiși țânțar, pulverizând protonii în circa 10 000 de fragmente sau chiar mai multe.

Conform fizicianului Michio Kaku, această concentrare incredibilă de energie va crea „un întreg parc zoologic de particule subatomice care nu au mai fost văzute de la Big Bang încoace“³, inclusiv minigăuri negre. Minigăuri negre?

* Referire la liceul Columbine din orașul cu același nume, statul Colorado, unde, în aprilie 1999, doi elevi au deschis focul și au ucis alți doisprezece elevi și un profesor, rănind douăzeci și trei de persoane, după care s-au sinucis (n. tr.).

** Cititorul este rugat să țină seama că autorul a scris această carte înainte de 2007, anul publicării sale în SUA (n. tr.).

Oricât de provocatoare intelectual ar părea o atare dezintegritate, nu putem să nu ne întrebăm ce potențial distructiv ar avea unele dintre aceste experimente. Nu știm oare că găurile negre, mini sau maxi, obișnuiesc să absoarbă și să aneantizeze tot ce se află în jurul lor?

Martin Rees, coleg cu Stephen Hawking la Universitatea Cambridge, este fizician și totodată astronom regal al Marii Britanii. El atrage atenția că jetul de quarci rezultat din coliziunile protoni-antiprotoni ar putea crea minigăuri negre, numite strangeleturi (*strangelets*, în limba engleză), care ar putea transforma, ca printr-o contagiune, tot ceea ce întâlnesc în jur, într-o nouă formă de materie hiperdensă⁴. Atomii sunt constituiți în cea mai mare parte din spațiu „gol“, spațiu pe care strangeleturile l-ar elimina, comprimând Pământul și transformându-l într-o sferă inertă cam de mărimea unui supermarket.

Un sfârșit lipsit de glorie, trebuie să recunoaștem.

TERCIUL CENUȘIU⁵

Noile invenții prezintă întotdeauna riscul unor consecințe neprevăzute, ca în scenariul „terciului cenușiu“ despre care nu se vorbește prea mult în preajma Laboratorului Național de la Los Alamos, celebru ca fiind locul de naștere a bombei atomice. Această instituție este lider în domeniul nanotehnologiei, care încearcă să creeze dispozitive nanometrice (egale cu o miliardime dintr-un metru) menite să se comporte ca ribozomii din celulele corpului uman, asamblând

structuri complexe precum proteinele, din substanțe simple de tipul azotului – un component-cheie. Specialiștii în nanotehnologie au descoperit că, în circumstanțe adecvate, atomii anumitor elemente se agregă de la sine formând structuri complexe; precum majoretele la un meci de fotbal american, atomii de germaniu, spre exemplu, se „cațără“ unul pe altul și alcătuiesc o piramidă, sfidând tendința majorității atomilor, și a tuturor majoretelor, de a se supune gravitației și a rămâne pe sol. Această proprietate de autoagregare se dovedește utilă într-o serie largă de activități la scară nanometrică, de la crearea unor cipuri de computer ultraperformante pe bază de bacterii la confecționarea unor mașinării infinitezimale care pot fi injectate în fluxul sanguin pentru a devora celulele canceroase sau infecțiile.

Dar dacă apetitul nanomașinăriilor scapă de sub control? Rezultatul ar fi terciul cenușiu – sintagmă pe care unul dintre pionierii nanotehnologiei, Eric Drexler, a folosit-o pentru prima dată în cartea sa, *Engines of Creation (Unelte ale creației)*, sub forma *gray goo*. Este vorba despre o ipotetică nanosubstanță care continuă să se reproducă până ce devorează tot carbonul, hidrogenul și ce alte elemente mai pofteste să înhațe, terciuindu-se pe toată fața Pământului. Imaginați-vă că piesele dintr-o cutie de Lego, aliniate frumos, s-ar asambla cu de la ele putere într-un robot Lego, de pildă. Interesant! Dar închipuiți-vă acum că procesul ar lua-o razna: robotul Lego nr. 1 assemblează un altul, pe robotul Lego nr. 2, fiecare asamblând apoi la rândul lui încă unul, cei patru asamblând alți patru și așa mai departe, numărul lor dublându-se mereu până la mii, milioane și

miliarde de roboți, într-un proces accelerat ce nu s-ar opri decât când s-ar epuiza toată materia primă din lume.

În conformitate cu spusele lui Drexler, nanomașinăriile cu capacitatea de autoreplicare rapidă ar putea cotropi Pământul în mai puțin de două zile. Vestea bună este că, la un moment dat, ar apărea cu siguranță ceva care ar devora terciul cenușiu. Vestea rea, desigur, este că am avea atunci de-a face cu respectivii devoratori de terci cenușiu.

Salvăm lumea? Distrugem lumea? Ambiția este cam aceeași – să dovedim dincolo de orice îndoială afirmația absurdă că viața este împărțită în două jumătăți relativ egale: noi înșine și restul Universului.

Găuri negre de tip strangelet devorând Pământul. Prioboți infestându-ne creierul. Terci cenușiu înghițind viața așa cum o știm astăzi. Scenarii mult prea bizare pentru a ne pierde somnul din cauza lor, dar orice om are dreptul să viseze. Încă din anii grădiniței, când petreceam împreună cu Marty Raichalk ore întregi în curtea din spate a casei pe care familiile noastre o împărțeau, pe un drum neasfaltat din Danbury, Connecticut, protejându-le pe prietenele noastre imaginare, Betty și Sue, de asasini turbați și de bondari, am așteptat – știți dumneavoastră – un prilej de a-mi demonstra abilitățile. În școala elementară jinduiam să le vin de hac marțienilor care complotau pentru a-mi fura creierul. La urma urmei, fiecare trebuie să-și apere ce are mai de preț, pentru binele tuturor oamenilor de treabă. Și cine știe câte forțe malefice ar fi putut fi distruse dacă eu și Victor am fi izbutit să punem în funcțiune dezintegratorul acela de atomi?

Să mai spunem și că Vulcan, dacă vom izbuti vreodată să-l construim și să-l punem în funcțiune, nu se va dovedi

rentabil. Dar asta e doar apă chioară, iar noi vorbim aici despre un ego trotilat, atât de gros încât poți bea din el până ce închizi ochii. Să salvezi lumea de la autootrăvire – planeta și pe locuitorii ei. Ei, da, jos pălăria!

INDIGESTIE SOLARĂ

Fiind de origine libaneză și având deci tenul relativ măsliniu, am manifestat dintotdeauna o atitudine mai degrabă arogantă față de Soare; altfel spus, problemele pe care el le generează constituie treaba inșilor cu pielea albă, nu a mea. Prin urmare, nici că m-am sinchisit la început, când Roger Remy, unul dintre fondatorii și totodată specialiștii companiei noastre, a anunțat că Soarele „face maioneză” – expresie care în jargonul său idiosincronic înseamnă „e în colaps”. Roger este un soi de Indiana Jones marocano-francez care vorbește mereu despre operațiuni sub acoperire, numite „proiecte-sconcs”, și despre călătorii spațiale. Specialitatea sa este însă studiul plasmiei – gaze ionizate, cu temperaturi foarte ridicate. Și cum Soarele este o uriașă minge de plasmă, nu i-am putut ignora spusele în mod categoric. Dar oricare ar fi fost problemele astrului nostru, ele se aflau la 150 de kilometri depărtare – spre deosebire de Crăciun care, la vremea aceea, noiembrie 2004, se apropia cu viteza unui marfar pe linie. Așa se face că, având doi copii, o soție extenuată și prea multe planuri de călătorie pentru vacanță, am lăsat problema în suspensie.

„Soarele nu se poate îmbolnăvi, prostituțule“, mi-a spus Phoebe, fiica mea de patru ani, care auzise probabil discuția noastră. M-am bucurat să mă arăt de acord cu ea. În a doua zi de Crăciun, o bună prietenă a familiei noastre a murit în urma unei supradoze de narcotice și antidepresive. Supradoza fusese intenționată, însă nu și decesul, se pare. În aceeași zi, 26 decembrie 2004, insulele din Oceanul Indian au fost lovite de tsunami. În săptămâna care a urmat, soția mea a devenit tot mai marcată de moartea prietenei ei, o tânără de optsprezece ani pe care o cunoștea încă din copilăria acesteia, în vreme ce eu am fost mai preocupat de consecințele devastatorului tsunami. Cu părere de rău adaug că nici unul dintre noi nu a arătat atunci prea multă compasiune pentru suferința celuilalt. O fotografie pe care n-o voi uita niciodată, publicată în *New York Times* pe prima pagină, înfățișa vreo zece persoane pe o plajă splendidă – în Phuket, Thailanda, după câte-mi amintesc – privind incredibilul val care se prăvălea asupra lor. Păreau teribil de neajutorați în minusculele lor costume de baie. Câțiva fugeau, dar majoritatea rămăseseră locului, ca hipnotizați. Probabil că toți au murit. De ce m-a impresionat mai mult soarta câtorva personaje dintr-o fotografie decât prietena soției mele, și de ce soția mea a fost mai mișcată de decesul unei singure adolescente confuze decât de cele 250 000 de victime din unsprezece țări ale lumii – iată ceva ce nu pot explica decât prin faptul că suntem diferiți.

Deși legătura dintre comportamentul Soarelui și uriașul val mareic din Oceanul Indian nu este certă, amploarea incredibilă a dezastrului survenit din senin mi-a sugerat că ar fi util să investighez puțin ipoteza cu maioneza, lansată de Roger. Așa că după sărbători am studiat problema și,

Într-adevăr, Soarele părea că ar fi mâncat niște maioneză stricată. Suprafața sa era plină de pete solare – furtuni magnetice de dimensiuni mai mari decât cele ale Pământului, care pot elibera energii echivalente cu cele dezvoltate de zece miliarde de bombe cu hidrogen, conform spuselor lui Tony Phillips, redactor pe excelentul site web science.nasa.gov. Petele din Soare azvârleau în sistemul solar jeturi protonice de miliarde de tone și flame de trilioane de volți. Dramatic, într-adevăr, dar nu așa se comportă Soarele în mod normal?

Nu chiar. De când Galilei a inventat telescopul, în 1610, s-a constatat că activitatea solară urmează cicluri cu durata de circa unsprezece ani, nivelul ei fiind apreciat în funcție de numărul petelor solare care apar. Când mi-am început eu cercetările, în ianuarie 2005, oamenii de știință considerau în unanimitate că ciclul se apropia de un minim, adică de perioada caracterizată de cea mai redusă activitate solară, cu punctul cel mai de jos în 2006. Din motive necunoscute însă, Soarele era în criză încă din octombrie 2003, de la Halloween, când sistemul solar a fost afectat de cele mai puternice furtuni de radiații din câte au fost înregistrate vreodată. Din fericire, cele mai multe dintre aceste izbucniri au „ratat“ Pământul; ele au fost cam de două ori mai puternice decât furtuna solară din martie 1989⁶, care a lovit rețeaua electrică din Quebec, lăsând pe neașteptate în întuneric șase milioane de canadieni și gospodăriile lor. Activitatea solară a rămas la un nivel anormal de ridicat și s-a manifestat acut prin uriașele pete solare din 20 ianuarie 2005, dezlănțuind în atmosfera terestră cea mai mare furtună protonică din ultimii cincisprezece ani. Și mai uluitor este însă faptul că toate aceste frământări s-au petrecut în perioada

de minim solar sau în preajma ei – adică în acea fază din ciclul de unsprezece ani în care se presupune că activitatea solară este inexistentă sau foarte redusă. Ciudat – dar nici pe departe la fel de ciudat ca lucrurile petrecute în septembrie, când Soarele, aflat într-o stare de un calm perfect, imaculat, s-a acoperit deodată de pete și a început să împrăște radiatii la un nivel-record, exact în toiul sezonului uraganelor, marcat de Katrina, Rita, Wilma și multe altele asemenea.

Nu există nimic în cadrul experienței umane, incluzându-l aici și pe Atotputernicul Dumnezeu, atât de consecvent precum Soarele. El susține viața pe Pământ. El încălzește solul și oceanele, permite dezvoltarea plantelor și a animalelor, energizează atmosfera, facilitează formarea norilor, animă vânturile și curenții oceanici și determină ciclul apei în natură. De aceea, ideea că Soarele ar putea să se schimbe într-un fel sau altul este de negândit, mult mai greu de imaginat decât, spre exemplu, consecințele unui holocaust nuclear total, așa cum obișnuiau să susțină Herman Kahn și alți filosofi ai apocalipsei nucleare.

O creștere de numai 0,5 la sută a energiei degajate de Soare ar fi suficientă pentru a arde sistemul de sateliți pe care se bazează telecomunicațiile globale, securitatea militară și activitatea bancară la nivel mondial. La fel s-ar prăji și pielea noastră și în aceeași măsură ar spori incidența cancerelor și a altor boli provocate de radiații. Încălzirea globală nestăvilită, urmată de creșterea nivelului oceanelor și de inundații, furtuni uriașe, dezastre vulcanice și seismice – toate acestea ar deveni inevitabile.

Dat fiind că de mai bine de douăzeci de ani scriu despre natură și știință, m-am așteptat la unele bariere în studierea

acestui bizar comportament solar. Instituțiile renumite ar fi ezitat să-și lege numele de un subiect atât de delicat precum Soarele în schimbare, pentru simplul motiv că, prin recunoașterea și autoritatea de care se bucură, ar fi creat panică în anumite cercuri. De aceea, am rămas surprins să constat că Institutul Max Planck, echivalentul german al unor celebrități precum CalTech și Massachusetts Institute of Technology din SUA, a efectuat o serie de studii care au confirmat că Soarele nu a mai fost atât de turbulent de cel puțin 11 000 de ani.⁷ Începând cu anii 1940 și mai cu seamă din 2003 încoace, nivelurile activității solare au depășit orice limite. Prin urmare, ne putem aștepta să fim prăjiți în orice clipă.

PAGUBE COLATERALE

Cel mai înfricoșător scenariu apocaliptic se referă însă la ceea ce se petrece în spațiul cosmic – fiindcă tot vorbeam despre schimbări inimaginabile. Adică, în afară de câțiva asteroizi ici și colo, spațiul e doar... spațiu gol, nu-i așa? Ei bine, întregul sistem solar devine din ce în ce mai agitat, fiindcă este pe cale să intre într-un nor de energie interstelară, dacă este să credem ceea ce susține o nouă școală de geofizică planetară din Rusia. Reprezentanții ei, care se bazează pe decenii de analiză a datelor receptate de la sateliți, au constatat că în atmosferele tuturor planetelor, inclusiv în cea a Pământului, încep să se întrevadă semnele acestui masiv influx, atât direct, din norul energetic, cât și indirect, din agitația creată la nivelul Soarelui de contactul cu norul de energie.

Dar să nu ne îngrijorăm, fiindcă atmosfera terestră ne va proteja, nu-i așa? Poate că mai demult ar fi făcut-o, însă acum savanții de la Harvard și NASA susțin că fisuri de dimensiunile Californiei⁸ au apărut în mod inexplicabil în câmpul magnetic al Pământului – principalul nostru scut împotriva radiației solare, a cancerelor pe care ea le provoacă și a tulburărilor climaterice. Unii oameni de știință afirmă chiar că este iminentă o inversare a polilor magnetici, în care Polul Sud și Polul Nord fac schimb de locuri. Acesta ar fi un proces întins pe mai multe mii de ani, în care poli magnetici multipli ar apărea de colo-colo pe glob, derutând și în unele cazuri chiar distrugând mii de specii de păsări, pești și mamifere care folosesc magnetismul terestru pentru a se orienta. Pe durata acestei confuzii, protecția magnetică a Terrei s-ar reduce până aproape de zero – echivalentul cosmic al unei persoane cu pielea foarte albă imobilizate pe o plajă în Miami, fără pălărie, fără umbrelă de soare și loțiuni de protecție, cu un slip mititel și nimic altceva.

O posibilitate de protecție împotriva radiațiilor solare în exces ne este oferită de o altă modalitate în care lumea s-ar putea sfârși. Cerul s-ar umple de o cenușă care ar absorbi toate radiațiile. Asta este însă unica veste bună pe care am sesizat-o într-un documentar BBC care avertiza că Yellowstone, probabil cel mai mare supervulcan⁹ de pe planetă, se pregătește să erupă. Ultima dată când s-a întâmplat acest lucru, cu 600 000 de ani în urmă, a împrăștiat în atmosferă suficient praf pentru a acoperi continentul nord-american cu un strat gros de peste un metru. Astăzi, o asemenea erupție ar atrage după sine un scenariu de tip

iarnă nucleară, care ar distruge agricultura și economia mondială, ucigând sute de milioane de oameni.

Iar cel mai serios motiv de îngrijorare cu privire la sfârșitul lumii este predicția făcută în revista *Nature*, probabil cea mai prestigioasă publicație științifică la nivel mondial, că mai mult de trei sferturi din totalul speciilor de plante și animale dispar la fiecare 62–65 de milioane de ani.¹⁰ Au trecut deja 65 de milioane de ani de la catastrofa din Cretacic-Terțiar, care a dus la extincția dinozaurilor, ceea ce înseamnă că a cam venit vremea unui nou cataclism care va reduce populația mondială cel puțin la jumătate, va distruge întreaga infrastructură și va alunga sub pământ ceea ce va mai rămâne din civilizația noastră.

Dacă erupe Yellowstone sau dacă acnea Soarelui se transformă în furuncule serioase, probleme ecologice precum găurile din stratul de ozon și încălzirea globală vor părea mici dulcegării – așa cum s-a întâmplat în anii 1980, când ne-am îngrijorat din cauza virusului herpes simplex și am sfârșit prin a ne confrunța cu SIDA. Dar vestea cea bună – așa cum îi plăcea nestăpânitului amiral Hyman Rickover să sublinieze – este aceea că, orice s-ar întâmpla, „o nouă specie, mai inteligentă, va evolua“.

ÎN GAURA DE IEPURE

Date certe sunt greu de obținut în jocul de-a prezicerea dezastrelor, cam unicul aspect în privința căruia oamenii de știință par a fi de acord fiind doar acela că tot ceea ce se

petrece acum, când ne apropiem de minimul activității solare, va păli în comparație cu turbulențele fără precedent prevăzute pentru următorul maxim solar, așteptat în anul 2012.

Dintr-un impuls de moment, am tastat într-un motor de căutare „2012“ și instantaneu am căzut prin gaura de iepure*, într-o înfloritoare subkultură a apocalipsei. Bloguri, cărți, opere de artă și piese muzicale de pe toate continentele prevestesc sfârșitul lumii în 2012. Exponenții unei game uluitoare de ideologii și filosofii, de la culturi indigene la Biblie și *I Ching* arată spre acest an ca dată a apocalipsei. Să fie doar o coincidență? Sau ar fi rezonabil să presupunem că diverse tradiții de inspirație divină au ajuns la aceeași concluzie cu privire la soarta omenirii?

„Două mii doisprezece. Atunci se zice că se va întâmpla, să știi. Interesante vremuri!“ a exclamat bona copiilor mei, Erica, a doua zi dimineată, când i-am povestit ce găsisem pe internet. Un bol cu floricele de porumb a fost golit în viteză în vreme ce Erica, net-surfer și pătimașă a talk-show-urilor radio din miez de noapte, mi-a turuit despre predicții sumbre, asigurându-mă că 2012 este adevăratul Y2K.** Pentru ea, totul părea a fi un soi de reality show în varianta horror. Unii

* Referire la povestea *Alice în Țara Minunilor*, de Lewis Carroll, în care eroina ajunge în Țara Minunilor căzând printr-o gaură de iepure (n. tr.).

** Y2K, „problema anului 2000“ sau „virusul Y2K“, a fost o problemă determinată de practica obișnuită în domeniul programării computerelor, de a reprezenta anii prin două cifre, lucru despre care s-a crezut că va afecta în mod grav sistemele computerizate din lumea întreagă (n. tr.).

dintre prietenii ei erau de asemenea pasionați de chestiunea apocalipsei în 2012, astfel că Erica mi-a citat cu amabilitate câteva dintre sugestiile lor privind ceea ce ar trebui să facem în așteptarea iminentului Sfârșit: „Pipează marijuana. Construiește o navă spațială. Mută-te sub pământ. Fă sex pe rupte. Sinucide-te. Vezi lumea. Vezi-ți de treabă. Nu-ți mai lua medicamentele. Ia-le pe ale altcuiva. Scrie romanul la care visezi. Eutanasiază-ți familia. Du-te la Vegas. Slăvește-l pe Allah. Răz-bună-te. Fă un curs intensiv de proiecție astrală. Asigură-te că prinzi un loc bun la ultimul spectacol de artificii.“

Dar de ce anul 2012? Toată agitația asta nu are nimic de-a face cu faptul că pentru anul respectiv este preconizat următorul maxim în ciclul activității solare. De fapt, aproape nicăieri nu este menționat Soarele și, de fapt, nici tematica științifică în general. Cea care galvanizează mișcarea „Apocalipsa 2012“ este o străveche profecție din mitologia mayașă, conform căreia Timpul va începe sau se va sfârși pe 21 decembrie 2012, solstițiul de iarnă. Când am aflat acest lucru, aproape că am renunțat la întreaga chestiune, fiindcă... cum să vă spun, eu... nu sunt deloc fan New Age. Sunt doar un tip obișnuit din Brooklyn, care umblă și el prin Beverly Hills. Nu zic că toate aiurelile astea antice sunt în mod categoric incorecte, numai că eu unul nu prea le cred.

PROFEȚIILE MAYAȘE

Astronomia mayașă nu este în nici un caz o aiureală. De fapt, constituie o remarcabilă realizare de ordin intelectual,

echivalentă ca magnitudine cu geometria egiptenilor antici sau cu filosofia elenă. Fără telescoape sau altă aparatură de gen, astronomii mayași au calculat că luna lunară are¹¹ 29,53020 zile – o diferență de numai 34 de secunde față de valoarea stabilită de cercetătorii moderni, de 29,53059 zile. În general, consideră numeroși specialiști, calendarul mayaș vechi de două mii de ani este mai corect decât cel gregorian, care datează de numai cinci secole și pe care îl folosim astăzi.

Mayașii erau obsedați de timp. În decursul secolelor, ei au conceput cel puțin douăzeci de calendare, bazate pe cele mai diverse cicluri, de la naștere la culegerea recoltei și de la Lună la Venus, planetă a cărei orbită au calculat-o cu o precizie de o zi la fiecare o mie de ani. După secole de observații, astronomii mayași au ajuns la concluzia că la solstițiul de iarnă din anul 2012 – pe 21.12.12 (12.21.12 conform sistemului american) sau 13.0.0.0.0, după așa-numitul lor calendar al Numărătorii Lungi – va începe o nouă eră a istoriei umane. La miezul nopții în data de 21.12.2012 va debuta o epocă nouă, așa cum încheierea unei rotații a Pământului în jurul Soarelui aduce un nou an pe 1 ianuarie, la a douăsprezecea bătaie a orologiului. Și ce-i cu asta? În afară de o schimbare a datei și o zi liberă de la muncă, nu există nici o deosebire concretă între ziua de 31 decembrie și cea de 1 ianuarie – nu trecem de la o vreme rece și întunecată, azi, la soare și cald, mâine. Și, în mod similar, nu există deosebiri palpabile nici între un an și următorul – cu excepția situațiilor în care aceste deosebiri sunt dictate din exterior: trecând de la 1999 la 2000, Y2K nu a fost nimic altceva decât o tranziție de la un număr banal la unul rotund și mai drăguț. Și în final s-a dovedit a fi la fel

de semnificativ spiritual ca o modificare a valorii înregistrate de odometru.

Data de 21.12.12 are însă și o altă semnificație pe lângă potrivirea cifrelor. Este data solstițiului de iarnă, când emisfera nordică se află la cea mai mare depărtare de Soare și, prin urmare, ziua este cea mai scurtă și noaptea cea mai lungă. În acea zi, sistemul solar va eclipsa centrul galaxiei – adică se va interpune astfel încât centrul Căii Lactee nu va mai fi vizibil de pe Pământ. Gaura neagră din centrul galaxiei era considerată de antici pântecelul Căii Lactee, dar și de astronomii epocii moderne, care cred că acolo sunt create stelele din galaxia noastră. Și într-adevăr, chiar în centrul spiralei se află o vastă gaură neagră, ce aduce bine cu un ombilic.

Anticii mayași considerau că pe 21.12.2012 va începe o nouă eră, atât din punct de vedere calendaristic, cât și al realității concrete. Data marca pentru ei un moment sacru, favorabil și totodată periculos în istoria omenirii, menit să aducă atât catastrofe, cât și revelații. Iar anii care o preced vestesc acest potențial în chip teribil și deopotrivă minunat.

Am vizitat Guatemala pentru a evalua credințele și previziunile referitoare la data de 21.12.2012 și am ajuns la concluzia că mayașii au lăsat în urma lor o serie de consemnări imposibil de ignorat. Geniile trebuie privite cu doza corespunzătoare de dubiu rezonabil, iar astronomii mayași au fost în mod cert geniali. Astfel, profețiile lor referitoare la anul 2012 par a conține cunoștințe aflate nu neapărat dincolo de granițele științei, ci mai degrabă dincolo de ceea ce poate dovedi sau contrazice metodologia științifică actuală, în scurtul interval rămas până la „termenul final“ al apocalipsei.

Ce i-a îndemnat pe mayași să se dedice cu atâta asiduitate studierii astronomiei, când nu le-a trecut prin minte, de pildă, să inventeze roata sau diverse unelte simple de metal, nu înțeleg. Dar a ignora pur și simplu concluzia lor fundamentală, că 21 decembrie 2012 este o dată de răscruce în istoria omenirii – mai ales ținând seama de tulburătorul set de informații concordante privind anul 2012, provenite din cele mai variate domenii, de la fizica solară la filosofia orientală – mi s-ar părea o culme a absurdității.

PRECIZĂRI

În acest punct se impun câteva precizări:

Nu reprezintă nici o ideologie politică sau religioasă și nici nu mă aflu, din câte știu, sub influența vreunui individ sau grup cu opinii bine definite în privința anului 2012. Spre deosebire de mulți dintre cei preocupați de sfârșitul lumii, de apocalipsă sau Armaghedon, eu nu am avut nici o viziune divină, n-am primit instrucțiuni de la extratereștri și nici mesaje de la înțelepții din Antichitate sau revelații numerologice.

Nu fac parte dintre scepticii care obișnuiesc să strâmbe din nas la orice noțiune care nu este susținută sută la sută de dovezi concrete. Domnul să ne apere de moartea creativității și a spiritului artistic, care ar surveni în mod cert dacă aceste acrituri ar dobândi vreodată puterea despre care ei cred că logica le-ar atribui-o.

Nu sunt nici un fan al scenariilor catastrofice. Sunt mândru să vă pot spune că n-am petrecut nici un minut și

n-am cheltuit nici un cent pentru a combate ideea potențialelor probleme iscate de Y2K. Nu m-am pregătit nici eu și nici nu mi-am pus casa la punct pentru eventualitatea holocaustului nuclear, a impactului cu vreo cometă, a convergenței armonice ce riscă s-o ia razna sau a vreunui alt dezastru similar. Dar cum locuiesc într-o zonă de risc seismic, în sudul Californiei, țin mereu o lanternă pe noptieră și o sticlă cu apă în plus în dulap. Și, pentru toți cei interesați, adaug că nu sper, nu propovăduiesc, nu susțin și nu mă rog să survină vreo catastrofă, legată sau nu de anul 2012, oricât de înălțătoare spiritual ar fi presupusele ei consecințe.

Concluziile mele referitoare la natura potențial cataclismică a momentului 2012 se bazează pe aproape cincisprezece luni de cercetări, conduse grație experienței pe care am dobândit-o în cei peste douăzeci de ani de activitate ca autor al unor cărți de non-ficțiune și ca jurnalist în domenii ca știința, natura, religia și politica, la diverse publicații, în principal la *New York Times*.

Să fie oare scrierea acestei cărți un lucru iresponsabil, din cauza panicii pe care ar putea s-o stârnească? Dreptul la cunoaștere și informare al publicului nu este absolut, dar nici nu depinde de evaluările de tip paternalist ale oligarhiei globale. Nu pot decât să am încredere în procesul prin care autoritățile momentului își folosesc rațiunea în încercarea de a controla informațiile ce riscă să provoace instabilitate socială, iar organizațiile, grupările și persoanele individuale se străduiesc să aducă la lumină date și informații esențiale. De fapt, cea mai potrivită abordare este cea a unei colaborări continue între cei care caută adevărul și structurile de putere create pentru a ne proteja.

SEMNUL DESTINULUI

Se va sfârși lumea în 2012? Va coborî iadul pe Pământ ca urmare a unui holocaust nuclear de tipul unui al treilea război mondial sau din cauza impactului cu un meteorit precum cel despre care se crede că ar fi dus la dispariția dinozaurilor? Eu nu cred – deși această neîncredere ar putea fi în parte un ecou al limitărilor mele emoționale; tatăl a doi copii minunați fiind, pur și simplu nu sunt capabil să îmbrățesz o atare părere. Nici nu mă pot gândi la posibilitatea că tot ceea ce iubim și am iubit vreodată poate fi distrus.

Există însă un alt lucru pe care pot să-l fac: să strâng date și să prezint dovezile necesare pentru a demonstra sau invalida realitatea momentului 2012. Am constatat că perspectiva unei apocalipse în 2012 trebuie tratată cu respect și preocupare.

Cartea de față va prezenta ceea ce eu consider a fi scenariul „de mijloc” – anume că 2012 este destinat a fi un an caracterizat de tulburări și bulversări fără precedent. Indiferent dacă va fi vorba despre chinurile venirii pe lume a unei noi ere sau despre ultimele zvârcoliri ale epocii actuale, un set neliniștitor de tendințe istorice, religioase și științifice sugerează că o serie de revelații și dezastre cu origini umane, naturale și, poate, supranaturale, va atinge un tumultuos punct culminant.

Anul 2012 poartă semnul destinului. Judecând după datele reunite în această carte, există o posibilitate de cel puțin 50 la sută ca o teribilă tragedie și/sau o extraordinară trezire spirituală să se producă sau să înceapă în 2012. Întrebarea estențială nu este *dacă*, ci *când* va avea loc acest

eveniment transformator – în decursul vieții noastre și a celor dragi nouă, sau mai târziu. Fiind atât de apropiat, momentul 2012 ne obligă să luăm în considerare nenumăratele posibilități privind o catastrofă de proporții globale, să-i evaluăm probabilitatea și potențialul distructiv și să analizăm cât de pregătiți suntem pentru a-i face față, atât la nivel de individ, cât și al civilizației în ansamblul său.

Fiecare dintre noi reacționează, constructiv sau nu, la ideea unui termen-limită – mai cu seamă dacă există și presiuni în acest sens. Așa este firea omenească. Ultimele două minute ale fiecărei reprize dintr-un meci de fotbal – însumând mai puțin de șapte la sută din durata partidei – concentrează cel puțin jumătate din întreaga acțiune de pe teren. Eu am nevoie de termene-limită. Cei mai mulți dintre noi au. Cu excepția „bubei“ Y2K, acea ridicolă repetiție cu costume, momentul 2012 este primul în istoria modernă în care miza este atât de mare, pentru atât de mulți oameni. Avantajul unui termen-limită este preavizul care îl însoțește, îndemnul de a ne uni trup, minte și suflet, de a lua precauțiile necesare pentru noi înșine și pentru familia noastră. Într-un sens anume, care nu implică în mod necesar supraviețuirea fizică, ni se oferă tuturor șansa fără precedent de a ne aduna și a ne ridica la înălțimea sinelui nostru superior colectiv. Aceasta este provocarea revigorantă a momentului 2012 – aceea că ne obligă să ne identificăm un țel comun. Iar stabilirea unui obiectiv în viață constituie cea mai sigură modalitate, din câte cunosc eu, de a ne zădărnici pieirea.

VINOVAT DE APOCALIPSĂ – ACUZAT: 2012

Teza acestei cărți susține că anul 2012 va fi unul de răscruce, poate catastrofic, poate revelator, într-o măsură nemaîntâlnită încă în istoria omenirii.

1. Profetiile antice mayașe, bazate pe două milenii de meticuloase observații astronomice, sugerează că data de 21.12.2012 va marca debutul unei noi ere, însoțit – ca orice naștere – de sânge și de suferințe, dar și de noi speranțe.
2. Din anii 1940 și mai cu seamă după 2003, Soarele se comportă mai turbulent decât oricând, de la rapida încălzire globală care a încheiat ultima eră glaciară, acum 11 000 de ani. Fizica solară confirmă că următorul maxim al activității Soarelui¹, la un nivel-record, va surveni în 2012.
3. Furtunile solare au un corespondent în cele care survin pe Pământ. Uraganele Katrina, Rita și Wilma, din 2005, au coincis cu una dintre cele mai furtunoase săptămâni din istoria documentată a Soarelui.
4. Câmpul magnetic terestru, scutul nostru împotriva radiațiilor solare periculoase, a început să slăbească, fisuri de dimensiunile Californiei apărând ici și colo. O inversare a polilor magnetici² tereștri, în cursul căreia această protecție ajunge aproape de zero, este posibil să survină curând.
5. Geofizicienii ruși consideră că sistemul solar a pătruns într-un nor interstelar de energie,³ care

- energizează și destabilizează deopotrivă Soarele și atmosferele tuturor planetelor. Ei estimează că dezastrul produs de ciocnirea Pământului cu acest nor se va produce cândva între 2010 și 2020.
6. Fizicienii de la Universitatea California din Berkeley, care au descoperit că dinozaurii și circa 70 la sută din totalul speciilor de pe Terra au dispărut în impactul planetei cu o cometă⁴ sau un asteroid acum 65 de milioane de ani, susțin cu un nivel de certitudine de 99 la sută că vremea pentru o nouă astfel de megacatastrofă a venit deja.
 7. Supervulcanul Yellowstone, care erupe cu consecințe dezastruoase la fiecare 600 000–700 000 de ani, se pregătește să se manifeste din nou. Cea mai recentă erupție⁵ de o magnitudine comparabilă, care a survenit la Lacul Toba, în Indonezia, cu 74 000 de ani în urmă, a șters de pe fața pământului peste 90 la sută din populația de atunci a lumii.
 8. Filosofii orientale⁶ precum *I Ching* – *Cartea Schimbărilor* – și teologia hindusă, dar și o gamă diversă de credințe populare, par a susține momentul 2012 ca dată a sfârșitului.
 9. Cel puțin o interpretare autorizată a Bibliei prezice că Pământul va fi distrus în anul 2012. Mișcarea pro-Armaghedon⁷ a musulmanilor, creștinilor și evreilor tinde să precipite această bătălie a sfârșitului lumii.
 10. Să aveți o zi plăcută!